

وزارت آموزش و پرورش
سازمان نهضت سوادآموزی

باسمه تعالی

تاریخ: ۱۳۹۴/۰۶/۰۴
شماره: ۱/۹۴۲/۱۵۶۴
دارد
پیوست:

سواد آموزی یک تکلیف دینی و شرعی است
(امام خمینی ره)

کمیته بررسی
بفصلنامه‌ها و دستورالعمل‌های افاری
اعضای شورای معاونان جهت استحضار
واحدهای مبری:
استان: مدیرکل / معاون سوادآموزی / روسای گروه سوادآموزی
شهرستان / منطقه:
واحدهای آموزشی:
هماهنگ کننده در استان کمیته مستندسازی
کد: ۱۱/۱۲/۹۴/۱۰۵/۱۰ ص + دفترچه

برادر ارجمند جناب آقای

مدیرکل محترم آموزش و پرورش استان.....

سلام علیکم

با صلوات بر محمد و آل محمد (ص) و احترام، با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی) در خصوص ورود کتاب به زندگی مردم، به منظور ارتقاء و تثبیت مهارت‌های سواد پایه، تقویت روحیه یادگیری مادام‌العمر و مستقل، ارتقاء فرهنگ عمومی از رهگذر افزایش آگاهی‌های عمومی و تحکیم یادگیری گروهی و بهبود روابط بین فردی و پاسخگویی به نیازهای آموزشی جامعه هدف، طرح «حلقه‌های کتاب و کتابخوانی» که با توجه به تجارب مثبت ملی و مشارکت و همفکری جمعی از کارشناسان و صاحب نظران تدوین شده است، برای اجرای آزمایشی ارسال می‌گردد. شایسته است با عنایت به موارد ذیل زمینه اجرای آن را فراهم نمایید.

- ۱- حجم پیش بینی شده برای سال ۹۴ در کل کشور ۵۰۰۰ حلقه با حداقل ۵۰۰۰۰ نفر عضو می باشد. در صورت موفقیت طرح این حجم در سالهای آینده افزایش خواهد یافت.
- ۲- معاونت های سواد آموزی استانها، پس از ظرفیت یابی و امکان سنجی سهمیه درخواستی استان را حداکثر تا ۱۵ مهر ماه ۱۳۹۴ کتباً به سازمان اعلام نمایند .
- ۳- اجرای طرح در سال جاری از آبان ماه خواهد بود.
- ۴- کتاب های طرح، متناسب با پیشرفت کار و میزان فعالیت حلقه، مطابق جدول آماده سازی و ارسال خواهد شد. تأکید به استفاده و نگهداری کتب ارسال شده در کلیه مراحل مورد توجه قرار گیرد.
- ۵- زیرساخت‌های لازم در سامانه سوادآموزی برای ثبت نام اعضای حلقه‌های کتابخوانی، مشخصات سرحلقه و پشتیبان، سهمیه محتوای آموزشی، افلام آموزشی، تخصیص بودجه و... ایجاد شده است. و لازم است همکاران محترم با دقت و در زمان تعیین شده نسبت به ثبت سوابق اقدام نمایند.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان نهضت سوادآموزی

باسمه تعالی

تاریخ:

شماره:

پیوست:

سواد آموزی یک تکلیف دینی و شرعی است
(امام خمینی ره)

۶- اقدامات داوطلبانه و خیرخواهانه، یادگیری مشارکتی، تقویت روابط سالم بین فردی، تقویت شوق یادگیری مستمر، احساس مسئولیت افراد باسواد در قبال دیگران، استمرار فعالیت حلقه حتی بعد از اتمام دوره از ارکان اصلی طرح است و باید در تمام مراحل مورد توجه قرار گیرد.

۷- اعتبار مورد نیاز، بر اساس حجم درخواست شده استانها، در توافق نامه مالی استان پیش بینی و از ردیف ۱۲۸۰۰۰ سازمان نهضت سوادآموزی اختصاص خواهد یافت.

معاون وزیر و رئیس سازمان

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش
سازمان نهضت سوادآموزی

شیوه نامه اجرایی

« طرح حلقه های کتاب و کتابخوانی »

ویژه بزرگسالان کم سواد

اجرای آزمایشی

بسم الله الرحمن الرحيم

در جامعه باید سنت کتابخوانی رواج پیدا کند، کتابخوانی باید در جامعه ترویج شود و این کار به عهده همه دستگاه هایی است که در این زمینه مسئولند. مقام معظم رهبری (مدظله)

مقدمه :

در اجرا و پیگیری مأموریت ها و راهکارهای برنامه ریشه کنی بیسوادی ، منطبق با چشم انداز ترمیمی و اصول حاکم بر آن و همچنین به منظور اهتمام در تعمیق و تحقق پیامدهای مرتبط با برنامه های سوادآموزی در حوزه های فردی، اجتماعی، خانوادگی، سیاسی، اقتصادی، بهداشتی، فرهنگی، و در اجرای منویات مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) سازمان نهضت سوادآموزی اقدام به طراحی و تدوین " طرح حلقه های کتاب خوانی " نوسوادان و کم سوادان جامعه به شرح تفصیلی زیر نموده است.

آنچه در این طرح مد نظر است فراهم کردن زمینه و فرصتی است تا نوسوادان و کم سوادان جامعه دسترسی آسان تری به منابع مکتوب متناسب داشته باشند. انتظار می رود از رهگذر استقرار این شبکه آموزشی - فرهنگی زمینه عادت به مطالعه، تلاش و ایجاد انگیزه به کتابخوانی و یادگیری مستمر و مادام العمر ایجاد شود.

تعریف و تبیین اجمالی طرح :

بر اساس این طرح کم سوادان واجد شرایط بر اساس علاقه، قرابت ذهنی و نزدیکی محل سکونت و... در حلقه های ۱۰ نفره کتابخوانی سازماندهی می شوند. در هر حلقه، یک نفر از اعضا بعنوان نماینده، و یک نفر از بین اعضای باسواد خانواده ها، بعنوان پشتیبان انتخاب شده و وظیفه انجام هماهنگی های لازم برای دریافت بسته های آموزشی، توزیع کتاب و برگزاری جلسات کتابخوانی (با هم خوانی) و سایر فعالیتهای مرتبط با طرح، انعکاس نظرات اعضا به واحد های سوادآموزی را عهده دار خواهند بود. در طول اجرای طرح، برای هر حلقه، بسته های آموزشی حاوی کتاب و متون نوشتاری بر اساس زمان بندی تعریف شده و میزان پیشرفت فعالیت حلقه، به آدرس پستی نماینده ارسال خواهد شد.

اهداف :

۱. ترویج فرهنگ مطالعه، عادت به مطالعه و یادگیری مادام العمر؛
 ۲. تثبیت و تحکیم سواد و ارتقای آگاهی های عمومی؛
 ۳. یادگیری مشارکتی و تقویت فعالیت های گروهی؛
 ۴. تقویت روحیه استقلال در یادگیری و خودآموزی.
- مخاطبان طرح: کلیه بزرگسالان بالای ۱۰ سال غیر محصل، که دارای مدرک دوره سوادآموزی (یا پایه سوم ابتدایی) و حداکثر تا دوره انتقال (یا ششم ابتدایی) هستند.

سازماندهی و شرایط تشکیل حلقه:

۱. حد نصاب تشکیل این حلقه ها ۱۰ نفر و حد اکثر تعداد نفرات هر حلقه ۱۹ نفر می باشد اگر تعداد افراد حلقه به ۲۰ نفر برسد اعضا در دو حلقه ۱۰ نفره سازماندهی می شوند.
۲. حلقه از بین افراد واجد شرایط، متقاضی و علاقه مند با حد نصاب تعیین شده در یک نقطه جغرافیایی (افراد نزدیک به هم یا مرتبط به هم) تشکیل خواهد بود.
۳. مشخصات دقیق و کامل افراد از جمله، مشخصات فردی، آدرس محل سکونت و شماره تلفن ثابت و همراه در فهرست ثبت نام قید خواهد شد.
۴. اعلام آدرس دقیق پستی نماینده برای ارسال بسته الزامی است.
۵. از بین اعضای حلقه، یک نفر که توانایی برقراری ارتباط با اعضا را داشته و مهارت های سواد او مطلوب تر و از مقبولیت لازم در بین آنان برخوردار باشد، با انتخاب اعضاء، به عنوان **نماینده** تعیین و معرفی خواهد شد.
۶. برای هر حلقه یک نفر به عنوان **پشتیبان** تعیین می شود. پشتیبان ترجیحاً از بین افراد باسواد خانواده اعضای حلقه، که حداقل دارای تحصیلات دوره متوسطه دوم بوده و می تواند بنا بر رایانه کار کند، با مشورت اعضای حلقه انتخاب و معرفی می گردد.
- تبصره: علاقه مندی، مقبولیت، هم جنس بودن با اعضای حلقه و خدمت داوطلبانه از شرایط انتخاب و تعیین افراد به عنوان پشتیبان می باشد.
۷. وظایف و نقش پشتیبان حلقه عبارت است از:
 - ۷,۱- حضور در جلسات و راهنمایی اعضای حلقه برای مطالعه کتابها، پاسخگویی به سئوالات احتمالی، هدایت بحث و گفتگوی آنها در مورد پیام کتاب هایی که مطالعه کرده اند، و کمک به آنها برای ثبت نظرات خود در نمون برگ " آنچه آموخته ام".
 - ۷,۲- کمک به ثبت مشخصات اعضای حلقه بر اساس نمون برگ پیوست و ارائه آن به واحد سواد آموزی آموزش و پرورش یا افراد معرفی شده از سوی اداره.
۸. مشخصات کامل اعضاء و پشتیبان هر حلقه توسط نماینده تحویل رابط یا واحد سواد آموزی شهرستان شده و توسط کاربر سامانه شهرستان/منطقه/ناحیه در سامانه ثبت، و نتیجه به نماینده و پشتیبان اعلام می گردد.

راهبری و روش اجرا:

۱. با ثبت اطلاعات و مشخصات فراگیران متقاضی و تایید آن در سامانه سوادآموزی، اولین بسته آموزشی، بصورت متمرکز از سوی سازمان به آدرسی که نماینده اعلام کرده است ارسال می شود.
۲. جلسات حلقه متناسب با امکانات محلی و علاقه افراد بصورت هفتگی /دو هفته ای در منازل اعضا، حسینیه و مساجد، مدارس، کتابخانه های محلی، مراکز یادگیری محلی و... تشکیل خواهد شد.
۳. نماینده های تعیین شده، مسئولیت دریافت بسته های آموزشی و توزیع آن را در بین اعضای حلقه و همچنین اخذ بازخورد از آنان بر اساس نوع ارزیابی اعلامی و انعکاس به واحدهای سوادآموزی را به عهده خواهند داشت.
۴. در صورت مطالعه کتابهای بسته اول و اعلام گزارش، بسته های آموزشی بعدی بر اساس زمان بندی تعیین شده، برای نماینده ارسال خواهد شد.
۵. اعضای حلقه با هماهنگی نماینده نسبت به مطالعه، هم خوانی، بحث و هم اندیشی در خصوص مفهوم و موضوع کتاب های ارسال شده اقدام، و نتیجه نظرات و دیدگاه های خود را در دفترچه "آنچه آموخته ام" (که در اختیار اعضا قرار می گیرد) درج می نماید. این دفترچه در پایان هر دوره توسط نماینده تحویل واحدهای سوادآموزی می شود.
۶. پس از پایان مطالعه کتاب های هر بسته توسط اعضای حلقه، در صورت تمایل، در منزل یکی از اعضا نگهداری و مورد بهره برداری اعضا و خانواده های آنان قرار می گیرد.
۷. واحد سوادآموزی شهرستان می تواند مشخصات اعضای حلقه، پشتیبان، زمان و مکان تشکیل جلسات و... هر حلقه در اختیار نزدیک ترین مدیر آموزشگاه، مسئول سوادآموزی یا یکی از همکاران بعنوان رابط افتخاری، قرار دهد تا با نظارت های دوره ای و رفع مشکلات و موانع به کارایی و اثر بخشی حلقه منجر شود.
۸. کارشناسان سوادآموزی شهرستان، مدیران مدارس و رابطین انتخاب شده، می توانند با کسب اطلاع از زمان و مکان جلسات حلقه، و با هماهنگی قبلی با پشتیبان یا نماینده، از نحوه مطالعه و یادگیری افراد بازدید داشته باشند.
۹. جلسات توجیهی ویژه افراد پشتیبان و نماینده های منتخب و یا مدیران و رابطین تعیین شده از سوی معاونت سوادآموزی استان بصورت متمرکز یا شهرستانی برگزار می شود.

۱۰. در پایان هر دوره با ارزیابی از فعالیت های صورت گرفته ، از نماینده ها و پشتیبانان ، مدیران و رابطینی که عملکرد مطلوبی داشته اند، تقدیر می شود.

زمان بندی مراحل اجرا :

برنامه زمان بندی آموزشی برای یک حلقه در یک دوره آموزشی از زمان شروع فعالیت حلقه به شرح جدول ذیل خواهد بود:

ماه													اقدام	
۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰		
													*	ثبت نام از فراگیران توسط نماینده
													*	آموزش و توجیه نماینده و پشتیبان
													*	ثبت حلقه در سامانه سوادآموزی
		*			*			*				*		دریافت کتاب و اقلام
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		تشکیل جلسات حلقه
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		مطالعه، هم خوانی، بحث و هم اندیشی در خصوص مفهوم و موضوع کتاب ها
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		حضور پشتیبان در حلقه و انجام هماهنگی و رفع اشکال
*			*			*			*					انعکاس نظرات و دیدگاه های فراگیران به سوادآموزی توسط نماینده و ثبت در سامانه
*														ارزیابی پایانی

محتوای آموزشی و نحوه تامین :

۱. محتوای آموزشی هر حلقه شامل ۴ بسته آموزشی در موضوعات اجتماعی ، بهداشتی ، دینی و اعتقادی ، اقتصادی ، تاریخی و ادبیات ... است که طبق جدول زمانی ذیل ارسال می گردد.

جدول زمان بندی ارسال بسته های آموزشی

بازه زمانی	زمان ارسال بسته آموزشی	کل بسته های ارسالی در سال
سه ماه اول	شروع حلقه	۱
سه ماه دوم	بعد از ۳ ماه	۱
سه ماه سوم	بعد از ۶ ماه	۱
سه ماه چهارم	بعد از ۹ ماه	۱

۲. در صورت نیاز (درخواست پشتیبان و تایید واحد سواد آموزی) برای هر یک از حلقه ها، کتاب های آموزشی مناسب (فرد به فرد جدید یا مقدماتی قدیم) برای بهره برداری و به روز آوری سواد افرادی که بازگشت به بیسوادی دارند ارسال خواهد شد.

۳. نماینده بعد از دریافت بسته آموزشی با هماهنگی اعضا، جلساتی را به صورت هفتگی / دو هفته ای برگزار نماید. در این جلسات موارد زیر قابل ارائه خواهد بود:

۳،۱- معرفی کتاب های رسیده جدید و توزیع کتاب بین اعضا بر اساس نیاز و علاقه افراد؛

۳،۲- ارائه نظرات و خلاصه ی یک یا چند عنوان از کتاب های مطالعه شده توسط اعضا در قالب بحث و گفتگو؛

۳،۳- مبادله و معاوضه کتاب های توزیع شده قبلی؛

۳،۴- تعیین مهلت زمانی برای مطالعه هر کتاب؛

۳،۵- جمع بندی نظرات و رفع اشکال در حضور پشتیبان؛

۴. چرخه مطالعه تا زمانی ادامه می یابد تا هر عضو حداقل ۵۰٪ از کتاب های یک بسته را مطالعه کرده باشند؛ در این صورت نماینده از طریق پیامک / تماس تلفنی یا مراجعه حضوری موضوع را به اطلاع واحد سواد آموزی شهرستان/منطقه/ناحیه می رساند؛

۵. واحد سواد آموزی شهرستان/منطقه/ناحیه پس از بررسی و تایید فعالیت حلقه، مراتب را در سامانه ثبت می کند تا مرحله بعدی کتابها از طریق سازمان ارسال گردد؛

۶. سازمان پس از دریافت بازخورد از طریق سامانه، نسبت به ارسال بسته های بعدی اقدام خواهد کرد؛

۷. تهیه و تامین کتاب های مورد نیاز این برنامه از طریق مجموعه انتشارات سازمان، تولیدات استانی و حسب مورد محتوای مشارکتی با سایر دستگاه ها صورت می پذیرد. ضوابط و مقررات تفصیلی تولید کتاب از سوی دفتر پژوهش و تولید محتوا تعیین خواهد شد.

بازخورد و ارزیابی :

۱. نظارت : به منظور اجرای نظارت آموزشی علاوه بر جمع آوری و بررسی اطلاعات از طریق سامانه سواد آموزی (کنترل نمون برگ های موجود در سامانه) واحد سواد آموزی می تواند از طریق گروه بهبود

کیفیت ، اعزام کارشناسان سواد آموزی، ناظران آموزشی (مدیران مدارس، رابطین و مسئولین سواد آموزی مدارس) از فرایند اجرای برنامه، نظارت میدانی بعمل آورد.

۲. بازخورد آموزشی: جهت ارزیابی و اخذ بازخورد آموزشی به روش های زیر اقدام می گردد:

۲,۱- در شروع برنامه به تعداد افراد عضو حلقه دفتر چه ای به نام «آنچه آموخته ام» تحویل داده می شود. افراد پس از مطالعه هر کتاب اطلاعات را طبق موضوعات خواسته شده در دفترچه می نویسند، دفترچه های تکمیل شده در پایان هر جلسه (سه ماهه) توسط نماینده جمع آوری می شود، پشتیبان ضمن بررسی اجمالی دفترچه ها در صورت امکان نظرات مکتوب خود را جهت ایجاد انگیزه در بین افراد یادداشت و آنان را عودت داده و نتایج بررسی را در سه سطح متوسط، خوب و عالی ارزیابی و در نمون برگ های مربوطه درج می کند. نماینده نمون برگ ارزیابی را به واحد سواد آموزی شهرستان تحویل تا اطلاعات آن در سامانه سواد آموزی درج گردد.

۲,۲- معاونت سواد آموزی استان می تواند پس از اتمام مطالعه کتاب های مراحل اول و دوم، نسبت به طراحی مسابقه ویژه (کتابخوانی، خاطره نویسی، روزنامه دیواری و...) نموده و به حداقل ۱۰ درصد حلقه های برتر شرکت کننده لوح تقدیر و هدیه تقدیم می شود.

۲,۳- سازمان پس از اتمام مطالعه چهار مرحله کتاب های ارسال شده، نسبت به طراحی و اجرای مسابقه سراسری برای اعضای حلقه اقدام نموده و به نفرات برتر کشوری از بین اعضا، نماینده ها، پشتیبانان، مدیران و رابطین را بر اساس میزان حضور و مشارکت در برنامه و توانایی پاسخگویی به سئوالات، انتخاب و مورد تقدیر قرار می دهد.

۲,۴- واحد های سواد آموزی استان/ شهرستان/ منطقه/ ناحیه که عملکرد کمی و کیفی برتری داشته باشند مورد تقدیر مادی و معنوی قرار می گیرند.

۳. ارزیابی: به منظور ارزیابی از فرایند اجرایی برنامه، بررسی نقاط قوت و ضعف و مشکلات طرح، میزان تحقق اهداف قصد شده و پیامدهای مثبت و موثر طرح، توسط دفتر سنجش و ارزشیابی سازمان، ارزیابی علمی صورت گرفته و نتایج را برای تصمیم گیری نحوه استمرار اجرای طرح به شورای مرکزی ارائه می نماید.

اعتبارات و نحوه تامین منابع :

اعتبارات مورد نیاز طرح به صورت سرانه در توافق نامه استانی پیش بینی و تخصیص خواهد یافت. هزینه ها و سرفصل اعتبارات طرح به شرح ذیل است که در دو سطح ملی (مرکز) و استانی پیش بینی شده است.

سرفصل اعتبارات مورد نیاز:

ردیف	عنوان هزینه	هزینه سرانه	تعداد	اعتبار	محل هزینه کرد
۱	تولید و چاپ محتوای آموزشی	۲۵,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سازمان
۲	هزینه بسته بندی کتابها	۱۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سازمان
۳	دفتر تمرین	۱۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰	سازمان
۴	هزینه پست	۵,۲۰۰	۲۰,۰۰۰	۱۰۴,۰۰۰,۰۰۰	سازمان
۵	هزینه آموزش و توجیه نماینده و پشتیبان	۱۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	استانی
۶	هزینه برگزاری مسابقه	۲۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	استانی
۷	تشویق نماینده و پشتیبان به ازای هر ۵ نفر یک نفر	۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	استانی
۸	تشویق مخاطب به تعداد ۱۰ درصد مخاطبین	۵۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	استانی

